

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000- plejeplan

for Naturstyrelsens arealer

i Natura 2000-område nr. 2
Råbjerg Mile og Hulsig Hede

Titel:

Natura 2000-plejeplan for
Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-
område nr. 2 Råbjerg Mile og Hulsig
Hede.

Udgiver:

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk

År:

2012

Foto:

Forside: Tage Burholt
Øvrige: Naturstyrelsen

Kort:

Naturstyrelsen, på baggrund af kortmaterialer i henhold til tilladelse
G18/1997 (Kort og Matrikelstyrelsen)

ISBN nr.

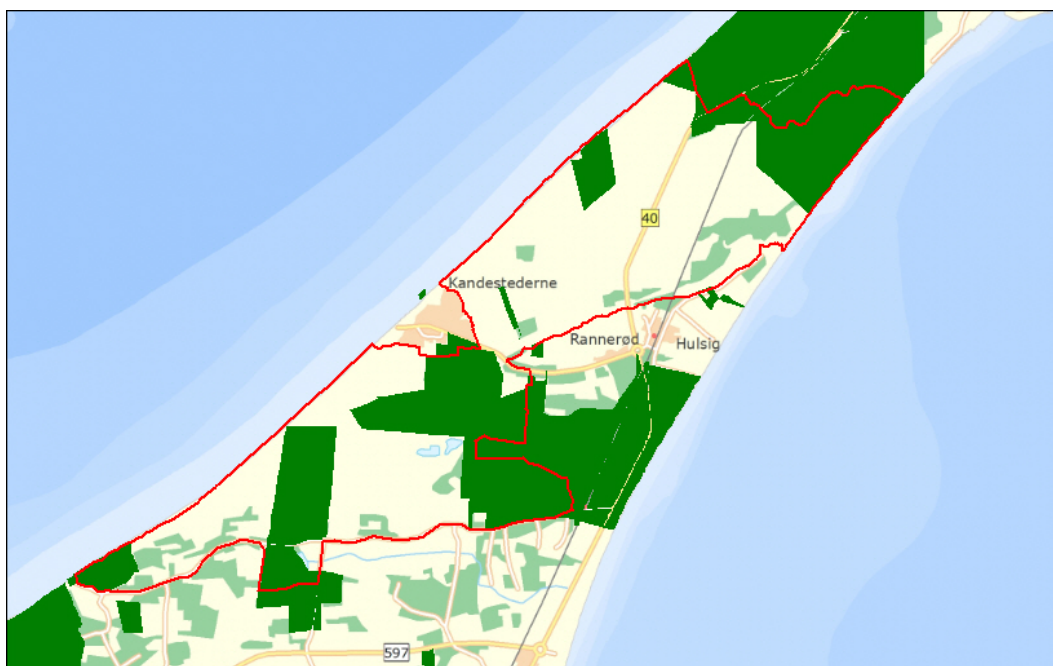
978-87-7279-888-2

Må citeres med kildeangivelse.

Generelt

Naturstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 246 områder i Danmark.

Denne plejeplan følger op på Natura 2000-planen for område N2 *Råbjerg Mile og Hulsig Hede* og vedrører Naturstyrelsens arealer på ca 1486 ha.

Billede 1 Oversigt over Natura 2000-områdets afgrænsning (rød streg) og styrelsens arealer (stærk grøn farve) i området.

I denne plejeplan er arealer og indsats opdelt på henholdsvis lysåbne naturtyper, skovnaturtyper og arter. Bemærk, at Naturstyrelsens samlede arealforvaltning i området er omfattet af flere planbestemmelser og retningslinjer end dem, der findes i denne plan.

For supplerende læsning henvises til

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Skov/Statsskovene/Drift/Driftsplan/Vendsyssel/>

Naturstyrelsen skal udarbejde et resumé af plejeplanen, som skal indgå i en kommunal/statslig Natura 2000-handleplan. Dette resumé er indsat som bilag 1.

Der er udarbejdet en såkaldt miljøvurdering ("SMV") af plejeplanen. Den er indsat som bilag 2.

Plejeplanen skal senest være gennemført med udgangen af år 2015, dog 2021 for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer.

Områdebeskrivelse

Området består mest af vidtstrakte og sammenhængende klitområder gående på tværs af Skagens Odde. I den sydlige del af området ses Nordeuropas største vandremile, nemlig Råbjerg Mile. Herudover må fremhæves den særprægede afblæsningsflade, hvorover Råbjerg Mile har passeret. Desuden skal fremhæves de mange fugtige klitlavninger, de næringsfattige søer og i øvrigt de mange forskellige klittyper.

I området findes der flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af international betydning. De er på internationalt plan værdifulde, da der er tale om så store sammenhængende klitområder i noget nær naturlig tilstand, dvs. med fri dynamik, naturlige vandstandsforhold og et veludviklet og varieret plante- og dyreliv. Området rummer nogle af de største danske bestande af græsserne fin bunke og klit-kambunke. Desuden findes følgende rødlistede planter i området: fåtallige kamillebladet månerude, samt otteradet ulvefod, pilledrager, vendsyssel-gøgeurt, fin bunke og nordisk øjentrøst, hvoraf de 4 sidstnævnte også er ansvarsarter. Habitatområdet er betydningsfuldt for markpiber, tinksmed, trane og rødrygget tornskade. Hedepletvinge findes med en mindre bestand i den sydlige del af området. Natura 2000 området er både habitatområde og fuglebeskyttelsesområde.

For en uddybende beskrivelse af Natura 2000-området, herunder præsentation af udpegningsgrundlaget for området, henvises til [Natura 2000-planen](#). På Naturstyrelsens hjemmeside kan der også findes forklaring af begreber mv.

Billede 2 Fugtig klitlavning i Sandmilen.

Indenfor området ejer Naturstyrelsen de store klitarealer ved Råbjerg Mile, Råbjerg Stene, Råbjerg Sø, Skiverbakken, Sandmilen, Spirbakkemile, Hvideklit, den sydøstlige og nordvestlige del af Skagen Klitplantage samt mindre arealer ved Kandestederne og Tornbakkerimme.

Tabel A Naturtyper og arter i plejeplanen

Naturtype/art	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
344Lysåbne naturtyper	2130	Grå/grøn klit	457
	2140	Klithede	344
	2190	Klitlavning	204
			1005
Skovnaturtyper	2180	Skovklit	<1
	91D0	Skovbevokset tørvemose	1
			1
	Ialt		1007
Arter			
(Levesteder for) arter	A084	Hedehøg	Ikke vurderet
	A127	Trane	Ikke vurderet
	A166	Tinksmed	Ikke vurderet
	A224	Natravn	Ikke vurderet
	A246	Hedelærke	Ikke vurderet
	A255	Markpiber	Ikke vurderet
	A338	Rødrygget tornskade	Ikke vurderet
	1065	Hedepletvinge	Ikke vurderet

Tabel A viser Naturstyrelsens arealer med naturtyper i området. Desuden vises de arter fra udpegningsgrundlaget, der forekommer (eller som potentielt vil kunne indfinde sig med den rette forvaltning) i Naturstyrelsens del af området.

Udtrykket "Ikke vurderet" vidner om, at der ikke findes nogen arealregistrering for arter.

Mål og plejetiltag

I dette afsnit beskrives Naturstyrelsens mål for lysåbne naturtyper, skovnaturtyper og arter i denne planperiode. Der kan være flere mål for et givent areal med en naturtype, og det samme kan være tilfældet for en art.

Desuden præsenteres de typer af pleje/drift, som styrelsen forventer at anvende. På et givent areal kan der forekomme mere end én slags pleje/drift, ligesom der kan være fastlagt flere tiltag for en art.

Arealtallene i tabellerne udtrykker Naturstyrelsens bud på omfanget af de enkelte plejetiltag.

❖ Lysåbne naturtyper

Der foretages *løbende* pleje ved f.eks. græsning på heder, enge nord for Råbjerg Mile. Endvidere er dele af klittyperne heder er underlagt en cyklisk drift med pletvise afbrændinger med års mellemrum.

Der foretages *enkeltstående* indgreb i form af rydning af opvækst.

Tabel B Mål for lysåbne naturtyper

		Periodens mål	Ha (ca.)
2130	Grå/grøn klit	Naturlig dynamik	7
		Naturtypebevarende pleje	450
2140	Klithede	Naturlig dynamik	1
		Naturtypebevarende pleje	344
2190	Klitlavning	Naturtypebevarende pleje	204

Tabel C Pleje af hensyn til lysåbne naturtyper

		Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
2130	Grå/grøn klit	Andet areal uden drift	nyt	7
		Bekæmpelse af invasive arter	nyt	2
		Bekæmpelse af andre problemarter	eksisterende	< 1
		Rydning af opvækst	eksisterende	15
			nyt	42
		Afbrænding	eksisterende	4
		Græsning	eksisterende	2
nyt	6			
2140	Klithede	Andet areal uden drift	nyt	1
		Bekæmpelse af invasive arter	nyt	< 1
		Bekæmpelse af andre problemarter	eksisterende	< 1
		Rydning af opvækst	eksisterende	12
			nyt	33
		Afbrænding	eksisterende	12
		Slåning - d.v.s. uden fjernelse af det afslæde	eksisterende	< 1
Græsning	eksisterende	5		
2190	Klitlavning	Rydning af opvækst	eksisterende	3
			nyt	22
		Afbrænding	eksisterende	10

I tabel C er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Bemærk, at hvis 100 ha ryddes for opvækst eller invasive arter der dækker 2 % , regnes det som rydning af 2 ha.

❖ Skovnaturtyper

Skovnaturtyper sikres ved en skovnaturtypebevarende drift og pleje, og ca. 1 ha omfattes af en såkaldt basissikring ([link til definition](#)).

Tabel D Mål for skovnaturtyper

		Periodens mål	Ha (ca.)
2180	Skovklit	Sikring af naturtypen	<1
		Skovnaturtypebevarende drift	<1
91D0	Skovbevokset tørvemose	Sikring af naturtypen	1
		Skovnaturtypebevarende drift	1

Tabel E Forvaltning af skovnaturtyper

		Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
2180	Skovklit	Basissikring af skovnaturtyper	nyt	<1
		Bevarelse af 3-5 store træer pr. ha til henfald	eksisterende	<1
91D0	Skovbevokset tørvemose	Basissikring af skovnaturtyper	nyt	1
		Bevarelse af 3-5 store træer pr. ha til henfald	eksisterende	1

I tabel E er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

❖ Arter

Som hovedregel vil arterne på udpegningsgrundlaget have gavn af indsatsen for naturtyperne i området. I nogle tilfælde kan der være behov for en særlig artsindsats. Disse tiltag fremgår af tabel G.

Der vil ske en indsats med henblik på begrænsning af skadelig færdsel i form af begrænsninger af større arrangementer (orienteringsløb mm) i yngletiden for Natravn, særligt i Skagen Klitplantage.

	Periodens mål
A084 Hedehøg	Sikring af artens levested
A127 Trane	Sikring af artens levested
A166 Tinksmed	Sikring af artens levested
A224 Natravn	Beskyttelse mod forstyrrelser Sikring af artens levested
A246 Hedelærke	Sikring af artens levested
A255 Markpiber	Sikring af artens levested
A338 Rødrygget tornskade	Sikring af artens levested
1065 Hedepletvinge	Sikring af artens levested

Tabel F Mål for arter

Tabel G Specifik artspleje

	Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt
A084 Hedehøg	Ingen indsats i perioden aht. art alene	eksisterende
A127 Trane	Ingen indsats i perioden aht. art alene	eksisterende
A166 Tinksmed	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende
A224 Natravn	Anden begrænsning af færdsel Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende nyt
A246 Hedelærke	Ingen indsats i perioden aht. art alene	eksisterende
A255 Markpiber	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende
A338 Rødrygget tornskade	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende
1065 Hedepletvinge	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende

I tabel G er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Når der i tabel G står "Ingen indsats i perioden aht. art alene", betyder det, at Naturstyrelsen ikke planlægger yderligere indsats for denne art end den pleje, der er oplyst under naturtyperne.

"Anden særlig udformning af arealplejen" dækker over – f.eks.: Specifikt af hensyn til Markpiber og Tinksmød gennemføres rydninger så de efterlader større åbne områder, af hensyn til Rødrygget Tornskade efterlades, i andre delområder, spredte buske. Af hensyn til Natravn etableres nye lysninger i plantagen. Af hensyn til Hedepletvinge slås visse arealer.

Bilag

Bilag 1: Resumé af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N2 Råbjerg Mile og Hulsig Hede.

Indenfor området ejer Naturstyrelsen de store klitarealer ved Råbjerg Mile, Råbjerg Stene, Råbjerg Sø, Skiverbakken, Sandmilen, Spirbakkemile, Hvideklit, den sydøstlige og nordvestlige del af Skagen Klitplantage samt mindre arealer ved Kandestederne og Tornbakkerimme.

Tabel a Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i området

Naturtype	Nr.	Navn	Areal ejet af NST (ca. ha)
Lysåbne naturtyper	2130	Grå/grøn klit	457
	2140	Klithede	340
	2190	Klitlavning	204
			1001
Skovnaturtyper	2180	Skovklit	<1
	91D0	Skovbevokset tørvemose	1
			1
	Ialt		1002

Indsats for naturtyperne

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsats for *naturtyperne* på udpegningsgrundlaget. Indsatsen er beskrevet i 3 tabeller:

- Lysåbne naturtyper
- Skovnaturtyper
- Planlagte udvidelser af naturtyperne

I tabel b og c skelnes mellem "Eksisterende driftsplan mv." og "Nyt", da der allerede ifølge driftsplaner m.m. for styrelsens arealer skal ske en drift/pleje, der bidrager til at gennemføre plejeplanen.

Tabel b Planlagt indsats for lysåbne naturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Areal uden drift	nyt	8
		8
Bekæmpelse af invasive arter	nyt	2
		2
Rydning af uønsket opvækst	eksisterende	30
	nyt	93
		123
Afskrælning eller afbrænding	eksisterende	26
		26
Græsning	eksisterende	7
	nyt	6
		13

Tabel c Planlagt indsats for skovnaturtyper

Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt	Ha (ca.)
Skovnaturtypebevarende drift og pleje	nyt	1
		1
Bevarelse af store træer til henfald	eksisterende	1
		1

Særlig indsats for arter

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Herudover planlægger Naturstyrelsen en særlig indsats for Natravn , Tinksmed, Markpiber, Rødrygget Tornskade og Hedepletvinge som fremgår af tabel e.

Tabel e. Planlagt indsats for arter *udover* indsatsen for naturtyperne

	Plejetiltag	Eksisterende driftsplan mv. eller nyt
A166 Tinksmed	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende
A224 Natravn	Anden særlig udformning af arealplejen	nyt
	Begrænsning af skadelig færdsel	eksisterende
A255 Markpiber	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende
A338 Rødrygget tornskade	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende
I065 Hedepletvinge	Anden særlig udformning af arealplejen	eksisterende

I tabel e er der en opdeling til to kategorier:

- "Eksisterende driftsplan mv.": Kategorien dækker over de tilfælde, hvor den pågældende drift/pleje allerede forekommer eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at tiltaget skal gennemføres.
- "Nyt": Kategorien omfatter de tiltag, der først er blevet fastlagt med denne plejeplan.

Bilag 2: Miljøvurdering af Natura 2000-plejeplanen for Natura 2000-område nr. 2 Råbjerg Mile og Hulsig Hede.

Den enkelte plejeplan skal i henhold til lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 om miljøvurdering af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde de oplysninger, der følger af bilag 1 i loven.

Der er også udarbejdet en miljøvurdering af Natura 2000-planen, som ligger på Naturstyrelsens hjemmeside: http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/B17701BC-5087-4E8E-81BC-E928C3897FDC/110442/2_Raabjerg_smv.pdf

a) Planens indhold og hovedformål samt andre relevante planer

❖ Indhold

Det primære indhold i plejeplanen for Naturstyrelsens areal er en oversigt over planperiodens mål og plejetiltag for naturtyper og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

❖ Formål

Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen på Naturstyrelsens andel af Natura 2000-området. Indsatsen i 1. planperiode skal sikre eksisterende naturværdier på udpegningsgrundlaget og indlede en proces, der genopretter eventuel akut truet natur under hensyntagen til eventuelle modstridende naturinteresser.

❖ Relevante planer

Plejeplanen følger op på Natura 2000-planen for området. Udover at være omfattet af plejeplanen, er Naturstyrelsens arealer også underlagt andre interne retningslinjer for arealforvaltningen. I det omfang der måtte være modstrid mellem dem og plejeplanen, vil plejeplanen blive fulgt.

Hovedparten af Hulsig Hede og Råbjerg Mile er fredet via 10 forskellige fredningskendelser, som landskabelige og eventuelt som naturvidenskabelige og rekreative fredninger, samt udsigtsfredninger. Fredningerne dækker også Naturstyrelsens arealer undtaget Skagen Klitplantage og Sandmilen.

Flere delområder var i perioden 2001-2005 med i et EU støttet naturgenopretningsprojekt, Klit Life, hvor der især blev ryddet tilgroede klithede. Mange af disse arealer er de sidste par år genryddet for ny opvækst.

b) Nuværende miljøstatus og nul-alternativet

Områdets nuværende miljøstatus er gennemgået i Natura 2000-planen for det aktuelle område, hvorfor der henvises til denne.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes vil skovene alene blive drevet i henhold til bl.a. principperne om naturnær skovdrift, da arealerne er omfattet af Naturstyrelsens strategi om naturnær skovdrift og certificeret efter FSC- og PEFC-standarderne for bæredygtig skovdrift. Det indebærer bl.a. at der arbejdes for at sikre et kontinuerligt skovdække og et stabilt skovklima, foryngelse af skoven baseret på selvsåning og at skoven hverken sprøjtes eller gødes. Alle forekomster af skovnaturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Ligeledes vil de lysåbne arealer blive plejet i henhold til bl.a. Naturstyrelsens naturplejestrategi og lokale driftsplan. Arealerne vil blive drevet uden gødskning, sprøjtning eller omlægning. Alle forekomster af naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus.

Hvis ikke plejeplanen for 1. planperiode iværksættes, vil området gradvist men sikkert ændre karakter. Flere arealer vil gro til i træer, hvoraf hovedparten er ikke hjemmehørende nåletræer. Tilgroningen vil skygge anden vegetation, ændre naturtyperne og skade flere af fuglearterne der foretrækker åbne områder. Andre delområder vil gro til i høje græsser og der med skabe en mere ensartet vegetation med færre partier med lav vegetation og bart sand der er vigtigt for dynamikken i de fleste klitnaturtyper og for en række plante- og dyrearter.

c) Miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af plejeplanen

- Den planlagte plejetiltag vil påvirke arealet og tilstanden af naturtyper samt udbredelsen af arter i området,
- Plejeindgrebene (med henblik) på lysåben natur vil påvirke det åbne landskab. De planlagte tiltag i skov vil på længere sigt medføre en ændret skovstruktur.
- Der er ikke planlagt væsentlige hydrologiske tiltag i planen, men se dog afsnit f) under vand.

d) Eksisterende miljøproblemer

Der er en række trusler mod naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag, herunder tilgroning og invasive arter. Truslerne er systematisk beskrevet i Natura 2000-planen for området, hvorfor der henvises til denne.

e) Relevante internationale miljøbeskyttelsesmål

Plejeplanen er en udmøntning af EU's habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiver implementeret i dansk lov via miljømålsloven og skovloven. Plejeplanen vil sikre, at areal og tilstand af naturtyper på udpegningsgrundlaget, samt levesteder for arter på udpegningsgrundlaget, ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter.

I henhold til EU's vandrammedirektiv er det overordnede mål at naturlige vandforekomster opnår "god tilstand". Direktivet er implementeret via miljømålsloven og skal realiseres med vandplanerne. Arbejdsdelingen mellem vandplanerne og Natura 2000-planerne (og dermed plejeplanerne) er således, at vandplanlægningen tager sig af vandkvalitet i vandløb, større søer, kystvande og fjorde, mens Natura 2000-planlægningen tager sig af småsøer og hydrologien på naturarealer som f.eks. rigkær og andre engarealer.

Natura 2000-direktiverne er blandt EU's bidrag til gennemførelsen af en række internationale biodiversitetskonventioner som f.eks. Ramsar-konventionen, Bern-konventionen og Bonn-konventionen, samt delmål 11 og 12 blandt de 20 delmål som blev vedtaget ved partsmødet i FN's biodiversitetskonvention i Nagoya i 2010 (Aichi-målene). Delmål 11 og 12 omhandler netop beskyttelse af naturområder og arter.

f) Planens indvirkning på miljøet

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen væsentlig påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Biologisk mangfoldighed	X		Den biologiske mangfoldighed knyttet til naturtyper på udpegningsgrundlaget sikres og øges via rydning, afgræsning, afbrænding og slåning. Den planlagte drift og pleje fastholder og/eller genopretter naturtyperne på udpegningsgrundlaget med deres karakteristiske arter. Genopretningen af naturtyperne vil typisk ske på bekostning af mere artsfattige og "trivielle" naturtyper.
Befolkningen	X		Mulighederne for rekreative oplevelser i tilknytning til området sikres eller forbedres via et forbedret naturgrundlag. Planen vil dog indebære visse lokale adgangsbegrænsninger af hensyn til ynglefugle, det betyder at der ikke godkendes større arrangementer i de mest sårbare områder og at færdslen med stier og andet føres mod de mest solide områder.
Menneskers sundhed		X	
Fauna og flora	X		<p>Området rummer en stor bestand af bilag IV arterne: Strandtudse, Løgfrø, Spidssnudet Frø og Markfirben. Desuden er der fund af Bred Vandkalv og Odder.</p> <p>For Strandtudse og Markfirben er det nogle af landets allervigtigste bestande og for Løgfrø den nordvestligste i Verden.</p> <p>Alle bilag IV-arter vurderes at få forbedrede forhold ved planenes gennemførelse.</p> <p>Ud over Hedepletvinge rummer området mange rødlistede insekter, bla kan nævnet Klit-Perlemorsommerfugl og Ensian-Blåfugl der begge er rødlistet på europæisk plan, pæne bestande af Gråbåndet Bredpande, Argus Blåfugl, Stregtæge, Klitsandtæge, Strandpupperøver og mange mange flere.</p> <p>Blandt de rødlistede plantearter på naturstyrelsens arealer findes en række laver, bla de kritisk truede Sne-Kruslav og Gulgrøn Mankelav, samt karplanterne: Nordisk Øjentrøst, Skagen-Hullæbe, Stivtoppet Rørhvene, Vendsyssel-Gøgeurt, Bakke-</p>

Gøgelilje, Stilk-Månerude og Strandbo og det sidste fundsted (i 1994) for Korsarve i Danmark.

Området rummer flere lokaliteter, og måske landets største, med Pilledrager, der er ansvarsart i Gullisten.

Der tages i udstrakt grad hensyn til de mange arter, men det kan ikke helt udelukkes at enkelte af de mindst truede (rødkategori NT - næsten truet) vil få en lidt lavere bestand i visse delområder. Det gælder fx Labyrint-Edderkop der er meget udbredt i området og som kan have en bestandsstigning tidligt i en tilgronings fase, og som kan gå tilbage ved græsning og slåning, men som også vil gå tilbage eller forsvinde hvis arealerne groede mere til.

Jordbund		X	
Vand	X		Bekæmpelse af tilgroning med træer er medvirkende til at sikre vandstanden i klitlavninger, da træerne kan optage meget vand. Vandindvindingens påvirkning på klitlavninger, klithede og søer i området er gradvis aftagende idet Bunken Vandværk er under nedlæggelse og indvindingen i Skagen Klitplantage er ændret til en mindre grundvandssænkende metode.
Luft		X	
Klimatiske faktorer		X	
Materielle goder		X	
Landskab			De plejetiltag der nævnes i planen sikre eller øger den landskabelige værdi af området, hvor store vidder dominere og vandremiler er markante elementer.
Kulturarv, herunder kirker		X	
Arkitektonisk arv		X	
Arkæologisk arv		X	

g) Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Plejeplanen forventes ikke at få negative konsekvenser for miljøet, men vil derimod sikre og forbedre områdets naturgrundlag, med fokus på arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der

vurderes derfor ikke at være behov for foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.

h) Grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planen udgør grundlaget for plejeplanens prioriteringer og valg. I de tilfælde hvor der har været forudset en modstrid mellem hensyn til forskellige arter og/eller naturtyper på områdets udpegningsgrundlag, har Natura 2000-planen allerede foretaget denne prioritering.

i) Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver løbende overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdier via NOVANA overvågningsprogrammet. Desuden afrapporterer Danmark den nationale indsats vedrørende habitat- og fuglebeskyttelsesdirektiverne til EU-kommissionen hvert 6. år.

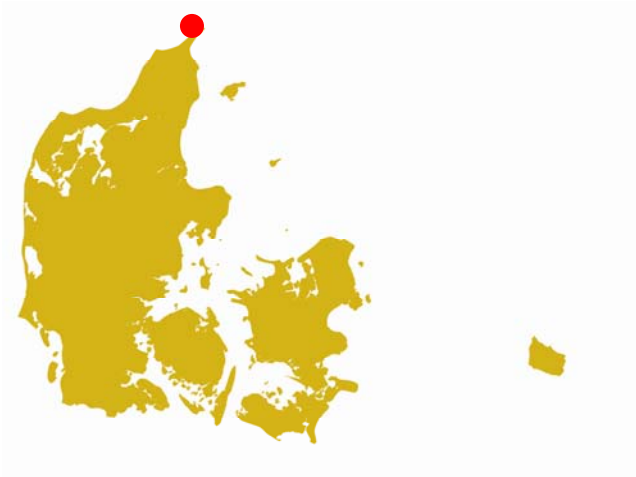
j) Ikke-teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 er der foretaget en miljøvurdering af plejeplanen for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område *Råbjerg Mile og Hulsig Hede*. Plejeplanens formål er at udmønte Natura 2000-planen for de pågældende arealer ved at sikre eller forbedre tilstand og bevaringsprognose for de arter og naturtyper, området er udpeget for at beskytte. Hvis ikke plejeplanen iværksættes, vil naturtyperne blive plejet/drevet med vidtgående naturhensyn i henhold til styrelsens øvrige planer og strategier. Alle forekomster af naturtyper vil dog ikke nødvendigvis udvikles i retning af eller fastholdes i gunstig bevaringsstatus, hvis ikke plejeplanen iværksættes.

Plejeplanen forventes at sikre og forbedre naturtilstanden i området ved hjælp af ekstensiv drift og pleje af de lysåbne naturtyper på områdets udpegningsgrundlag samt genopretning af mere naturlige hydrologiske forhold. Dermed sikres og øges også de landskabelige værdier, og mulighederne for rekreative oplevelser knyttet til lysåben natur.

Plejen tager desuden hensyn til rødlistede arter, bilag IV arter og arkæologiske forhold.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK-2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk